

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมกำลังพัฒนา รัฐบาลไทยเกือบทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมา ได้พยายามเร่งรัดพัฒนา โดยเน้นทางด้านเศรษฐกิจ มุ่งส่งเสริมผลผลิตของประเทศ และ รายได้เฉลี่ยของประชากรให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อขจัดปัญหาความยากจนลง แต่สิ่งหนึ่งที่ยังไม่ได้ รับการเน้นเท่าที่ควร คือคุณภาพของประชากร โดยเฉพาะคุณภาพทางด้านจริยธรรม ดังจะเห็น ได้จากปัญหาต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ทั่ว ๆ ไปในสังคมไทย อาทิปัญหาเกี่ยวกับการจรรยา การ ทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเป็นพิษ การเอารัดเอาเปรียบ อย่างไม่เป็นธรรมทางด้านการค้า เป็นต้น

ปัญหาทางด้านจริยธรรม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์เข้ามาอยู่ร่วมกันเป็น สังคม มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ต่อกัน "และโดยที่มนุษย์มีธรรมชาติอย่างหนึ่งคือรักตัวเองและ เป็นความรักตัวเอง ที่มีพื้นฐานมาจาก สัญชาตญาณของความอยู่รอด"¹ จึงเป็นการยาก ที่ จะขจัดปัญหาทางด้านจริยธรรม ให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ในขณะที่เดียวกันก็ไม่อาจกำจัดความ ทองการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ของมนุษย์ลงไปได้ ฉะนั้นทางออกที่ดีที่สุดก็คือ การเพิ่มความ พยายาม หาทางแก้ไขเพื่อบรรเทาปัญหาเหล่านี้ลง ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

โดยที่จริยธรรมเป็นลักษณะทางสังคมประการหนึ่ง มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไป ยังคนอีกรุ่นหนึ่ง ครอบครัว โรงเรียน สังคม ล้วนแต่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด การ ถ่ายทอดจะกระทำโดยผ่านตัวแทนกลุ่ม เช่น บิดามารดาถ่ายทอดให้บุตร ครูถ่ายทอดให้

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการสัมมนาจริยธรรมใน สังคมไทยปัจจุบัน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522), หน้า 126.

นักเรียน เพื่อนถ่ายทอดให้เพื่อน เป็นต้น นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่า การถ่ายทอดลักษณะทางสังคมนี้ ส่วนมากเกิดจากการเรียนรู้และการเลียนแบบ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นตลอดเวลา ไม่ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจะสนใจสอนหรือไม่ หรือบางครั้งตัวผู้เลียนแบบเองจะไม่ได้ตั้งใจก็ตาม ดังนั้นการที่บุคคลบางกลุ่ม พยายามจะปลูกฝังจริยธรรมให้กับเด็กในขณะที่คนในสังคมโดยรวม ยังไม่มีความสำนึกว่าเป็นหน้าที่ของตนด้วย และยังคงประพฤติปฏิบัติในสิ่งไม่ดียังมีอยู่เช่นในปัจจุบัน ก็ยากที่การปลูกฝังจะสำเร็จจนได้¹

เพียเจต์ และโคลเบอร์ก ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรม และเชื่อว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในตัวบุคคล มาตั้งแต่วัยทารก และค่อย ๆ พัฒนาขึ้นตามลำดับขั้นของความเจริญเติบโตและวุฒิภาวะ โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมา จึงอาจกล่าวได้ว่า ทั้งพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ต่างมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางค่านจริยธรรม ด้วยกันทั้งสิ้น²

ถึงแม้จริยธรรมของแต่ละบุคคล จะผันแปรไปตามวัย และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็ตาม แต่นักทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมหลายคนเชื่อว่า พัฒนาการทางค่านจริยธรรมที่เกิดขึ้นในช่วง 10 ปีแรก ของชีวิตมนุษย์นั้น จะฝังรากลึกยากแก่การเปลี่ยนแปลง แม้เวลาจะผ่านไปนานเท่านาน³ ฉะนั้นการจัดสิ่งแวดล้อม เช่นใดให้แก่เด็กในวัยดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดผลค่อนข้างถาวรแก่เขาต่อไปในวันข้างหน้า

1/ เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของประชากรในชาติ และวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังจริยธรรมได้อย่างถาวร ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2523), หน้า 86.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 122.

³ทิพย์สุคตา นิลสินธพ, "การสร้างแบบทดสอบความพร้อมค่านจริยธรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 2.

ต้องจัดการเรียนการสอนจริยศึกษา ในระดับประถมศึกษาชั้น เพื่อช่วยกล่อมเกล่าจิตใจ
เยาวชนของชาติ ให้เจริญเติบโตขึ้นเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในภายหน้า

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้จัดจริยศึกษาเขาเป็นส่วนหนึ่งของ
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ความไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง เป็นต้น เนื้อหา
จริยศึกษาตามที่กล่าวมานี้ นับว่ามีลักษณะเป็นสากลเหมาะกับทุกสังคม และเป็นหลักทาง
จริยธรรมมีเหมือนกันในทุกศาสนา ดังคำกล่าวของพุทธทาส ภิกขุ ที่ชวนให้ประชาชนหันมา
ประพฤติธรรมในศาสนาของตน ไม่ว่าจะเป็นพุทธศาสนา คริสตศาสนา ศาสนาอิสลาม ซึ่ง
มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ การรักผู้อื่น¹

เนื้อหาจริยศึกษา มีลักษณะที่เป็นสากล ฉะนั้น การจัดให้เด็กที่มาจากสังคมต่างกัน
นับถือศาสนาต่างกันได้เรียนรู้เนื้อหาเหล่านี้ จึงไม่น่าจะเกิดปัญหา แต่เนื่องจากในการจัด
การเรียนการสอน ครูมีอิสระให้นักเรียนทราบถึงเหตุผลก่อนจะยึดถือเป็นข้อปฏิบัติ "เพื่อ
ให้นักเรียนรู้จักตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตด้วยวิจารณญาณของตนเอง"² แต่กลับใช้วิธีชี้แนะตาม
ขนบธรรมเนียม และหลักศีลธรรมในศาสนาที่ตนยึดถือจึงก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากในการสอน
จริยศึกษา ดังเช่นผลการวิจัยที่ศึกษาจากความคิดเห็นของครู ของจินดา อาจินสมาจาร³
เกี่ยวกับปัญหาการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในเขตการศึกษา 2 ซึ่งนักเรียน

¹พุทธทาสภิกขุ, "พุทธศาสนากับสังคมไทย," โลกหนังสือ 11(สิงหาคม 2523):
52.

²กীরติ บุญเจือ, จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช 2519), หน้า 33.

³จินดา อาจินสมาจาร, "ปัญหาการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองใน
เขตการศึกษาสอง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 89-93.

ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แต่ครูส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ พบว่า มีปัญหาการไม่ยอมรับของนักเรียนที่มีต่อครูจริยศึกษาซึ่งนับถือศาสนาพุทธ และปัญหาความสอดคล้องของหลักจริยธรรมในหลักสูตร กับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น และเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรใหม่

จะเห็นได้ว่าวิธีแก้ปัญหาคือตามที่ครูเสนอแนะมานั้น มุ่งประเด็นไปที่เนื้อหาในหลักสูตรมากกว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งมีความสำคัญมาก ดังงานวิจัยของฮาร์ตธอร์นและเมย์ (Hartthorne and May) พบว่า ความพยายามที่จะปลูกฝัง ลักษณะทางจริยธรรมบางอย่างให้แก่เด็ก เช่น ความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจได้นั้น มักมีผลพลอยได้ไม่นานนัก ในที่สุดนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนจริยธรรมโดยตรงนั้น ไม่มีความซื่อสัตย์ และความไว้วางใจได้ก็ไปกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนการสอนแต่อย่างใด ที่เป็นเช่นนี้โคลเบอร์กได้อธิบายไว้ว่า เป็นเพราะผู้ใหญ่มุ่งสอนลักษณะนิสัยมากกว่าที่จะมุ่งช่วยให้เด็กเข้าใจถึงปัญหาทางจริยธรรมจริง ๆ และช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีจริยธรรม ขอแตกต่างระหว่าง การสอนเนื้อหาหลักจริยธรรม กับ การพัฒนาความสามารถในการคิดหาเหตุผลให้กับเด็ก นับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก^{1,2}

จริยศึกษาเป็นเรื่องของคุณค่าทางจิตใจ การสอนจะโดยลดทอนผู้เรียนเกิดความรู้สึกซาบซึ้งประทับใจ เกิดความศรัทธา ควบคู่ไปกับการได้รับความรู้ความเข้าใจ แต่การสอนเท่าที่ผ่านมา ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการบอกกล่าว ให้นักเรียนท่องบ่นจดจำตำรา³ นักเรียนได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดี จะประพฤติปฏิบัติเช่นใดจึงจะถือว่าถูกต้องดีงาม จากคำสอนของ

¹Howard Muson, "Moral Thinking Can It Be Taught," Psychology Today (February 1979) 49-50.

²กิริติ ศรีวิเชียร, "แนวคิดเรื่องการจัดจริยศึกษาในโรงเรียน," ครูปริทัศน์ 10 (ตุลาคม 2522) : 31-32.

³กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย, หน้า 24-25.

ครู โดยที่บางครั้งครูเองมิได้ประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับสิ่งที่ตนพร่ำสอนไว้ ทำให้นักเรียนเกิดความขัดแย้งขึ้นในใจ หมดศรัทธา หมดความเชื่อถือในคำสอนนั้น การสอนเช่นนี้ นักเรียนไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกรซาซึ่งประทับใจ ไม่เข้าถึงสัจจธรรมกฎแห่งความจริง ไม่อาจรวมสรูปความคิด หาขอยุติควยเหตุและผลให้กับตนเองได้ เป็นเหตุให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เห็นคุณค่าที่จะปฏิบัติตาม การสอนจึงไม่เกิดผลดีแต่อย่างใด

ลอเรนส์ โคลเบอร์ก นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ศึกษาคนควา และตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลขึ้น โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเครื่องแสดงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น "ในการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมนี้เน้นที่โครงสร้าง รูปแบบ และความสัมพันธ์ซึ่งเป็นส่วนรวมของทุกสังคม มากกว่าพฤติกรรมที่ไ้รับผลจากอิทธิพลของความแตกต่างของวัฒนธรรมใดโดยเฉพาะ"¹ จึงนับว่าทฤษฎีของโคลเบอร์กมีหลักการที่มีความเป็นสากลใช้ได้กับบุคคลทั้งที่เหมือนกัน หรือต่างกันในด้านสังคม วัฒนธรรม และศาสนา ทั้งนี้เพราะหลักการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางการรู้ สติปัญญา และวุฒิภาวะทางอารมณ์ ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ²

โคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลออกเป็น 6 ชั้น โดยที่ชั้นต่ำจะพบมากในเด็กทั่ว ๆ ไป ส่วนชั้นสูงสุดจะพบในผู้ใหญ่บางคนในบางวัฒนธรรมเท่านั้น การพัฒนาจะเริ่มจากชั้นแรก และค่อย ๆ เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับชั้น บุคคลที่อยู่ในสังคมแตกต่างกันจะมีการพัฒนาหรือเร็วต่างกันไ้ บางคนพัฒนาไปจนถึงชั้น 2 และ 3 แล้วไม่อาจพัฒนาต่อไปอีกไ้ แต่บางคนอาจจะพัฒนาไปไ้จนถึงชั้นสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้เกิดจากการบีบบังคับของสังคม ซึ่งไม่เปิดโอกาสให้บุคคลมีอิสระในการคิดและการกระทำ มีข้อบั้งคับที่เข้มงวดไม่ยอมให้เด็กฝึกหัดการมีเหตุผลและเคารพตนเอง

¹พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, "จิตวิทยาพัฒนาการ." (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) หน้า 136. (อักษำเนา)

²ดวงเดือน พันธุมนาวิน, รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522), หน้า 29.

การที่บุคคลใดพัฒนาจริยธรรมไปจนถึงใช้เหตุผลขั้นสูงสุดแล้ว มิได้หมายความว่า บุคคลนั้นจะใช้หลักขั้นสูงสุดนี้ นำการกระทำทุกประการของเขาเสมอไป บางครั้งเขาอาจจะใช้หลักขั้นต่ำ เป็นเหตุผลในการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอารมณ์อันเกิดจากเหตุต่าง ๆ เช่น เกิดความอศอยาก อยู่ในระหว่างอันตรายหรือเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นแต่ผู้ที่ไม่เคยมีพัฒนาการถึงขั้นสูงจะไม่มีโอกาสเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักในขั้นสูง ๆ ใดเลย¹

เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำสุด เป็นขั้นที่บุคคลมีความเห็นแก่ตัวมากที่สุด และค่อย ๆ ลดความเห็นแก่ตัวลงตามลำดับขั้น เปลี่ยนเป็นเห็นแก่พวกพ้อง ในที่สุดยึดหลักอันเป็นอุดมคติ โดยเห็นแก่ส่วนรวมอันหมายถึงมนุษยชาติ ฉะนั้นการที่บุคคลมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ย่อมเป็นที่ต้องการของสังคม

ในชีวิตประจำวันของคนเรา จะต้องประสบปัญหาที่ต้องขบคิด ต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา ปัญหาบางอย่างง่ายแก่การตัดสินใจ ไม่ต้องใช้ความคิดใช้เวลามากนัก แต่บางปัญหามีความยุ่งยากสลับซับซ้อน จึงต้องใช้ความคิดพิจารณาใคร่ครวญอย่างรอบคอบ ก่อนที่จะตัดสินใจ บุคคลที่พิจารณาสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุด้วยผล จะสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมก่อให้เกิดผลดี ทั้งส่วนรวมและส่วนตัว ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรัชกาลปัจจุบันที่ทรงตรัสไว้ว่า

ธรรมดาคณเรามาเมื่อมีการขบคิด ย่อมมีโอกาสพิจารณาทบทวนเรื่องต่าง ๆ ได้ คียิ่งขึ้น เมื่อคิดทบทวนดีแล้ว ก็จะได้เห็นและเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างกระจ่างชัด คือเห็นและทราบชัดในสิ่งที่เป็นตัวปัญหา พร้อมทั้งดูทางและวิธีการที่จะปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นโดยตลอด จึงสามารถทำการงานใดโดยราบรื่นไม่หลงทาง ไม่เสียเวลา ไม่ผิดพลาด หากแต่มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสมบูรณ์²

¹ จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน, พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความรู้เข้าใจทางจิตวิทยา (กรุงเทพมหานคร :- โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2521), หน้า 19.

² คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์, บทสำหรับอ่านต้นรายการ 2524 หน้า 10. (อัครสวาเนา)

ปัญหาหรือสถานการณ์บางอย่าง มีความสลับซับซ้อนมีลักษณะที่ขัดแย้งกัน ยากแก่การตัดสินใจ ตัวอย่างเช่นในกรณีที่คุณไขทองได้รับความทรمانอย่างแสนสาหัสจากโรคร้าย ซึ่งไม่อาจรักษาให้หายได้ จึงขอร้องให้นายแพทย์ฆ่าเขาเสีย เพื่อพ้นจากความทรمانดังกล่าวเป็นคน การที่นายแพทย์จะสามารถตัดสินใจอย่างไรก็ได้ จะต้องใช้ความคิดอย่างหนัก หาเหตุผลประกอบนานาประการ ในบรรดาเหตุผลเหล่านี้ ย่อมมีทั้งเหตุผลที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

เหตุผลที่เหมาะสม เป็นเหตุผลที่บุคคลมีความเห็นแก่ตัวน้อย ส่วนเหตุผลที่ไม่เหมาะสม จะเป็นเหตุผลประเภทที่คำนึงถึงผลตอบสนองอันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองมาก เหตุผลที่แตกต่างกันทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว ย่อมจะเป็นตัวนำให้มีการตัดสินใจที่แตกต่างกันออกไป และแน่นอนว่าการตัดสินใจที่ประกอบด้วยเหตุผลที่มีความเห็นแก่ตัวน้อย ย่อมเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม มากกว่าการตัดสินใจที่ใดมาจากเหตุผลที่มีความเห็นแก่ตัวมาก แม้ว่าการตัดสินใจด้วยเหตุผลต่าง ๆ จะเป็นเพียงความคิด ยังไม่ถึงขั้นการปฏิบัติจริงก็ตาม แต่คงไม่มีผู้ใดปฏิเสธได้ว่า ความคิดที่ยอมรับนำมาซึ่งการกระทำที่ดี ในทำนองเดียวกัน ความคิดชั่วหรือความคิดไม่ดียอมรับนำมาซึ่งการกระทำที่ไม่ดีด้วย

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการฝึกทักษะการตัดสินใจโดยใช้เหตุผลตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก เหตุผลที่ใช้เป็นเหตุผลในระดับสูง ทำให้การตัดสินใจของนักเรียนถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น การฝึกครั้งนี้จะเป็นแนวทางปรับปรุงการสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะใช้วิธีสร้างสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางด้านจริยธรรมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกประทับใจฝึกการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และฝึกการตัดสินใจโดยใช้วิจารณญาณของตนเอง เป็นการสอนจริยศึกษาที่มีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กเป็นพื้นฐาน ซึ่งแตกต่างจากวิธีสอนจริยศึกษาทั่วไปที่มีได้มีทฤษฎีใดเป็นพื้นฐานรองรับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนวัดเกาะศาลพระ อำเภอดุสิต จังหวัดราชบุรี

2. เพื่อสร้างแบบฝึกที่ใช้ยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4
3. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนวัดเกาะศาลพระ อำเภอดุสิต จังหวัดราชบุรี ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 9-11 ปี จำนวน 58 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง แบ่งตามระดับการศึกษา และเพศได้ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	ชาย 17 คน	หญิง 19 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชาย 9 คน	หญิง 13 คน
รวม	ชาย 26 คน	หญิง 32 คน

2. ตัวอย่างประชากร ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 2 และ 3 ได้จากกรทดสอบก่อนฝึก จำนวน 32 คน

3. ตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีจำนวนกลุ่มละ 16 คน เท่า ๆ กัน

4. แบบสอบเพื่อใช้วัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม และแบบฝึกเพื่อใช้ยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม มีขอบเขตครอบคลุมการพัฒนาคุณลักษณะในด้านจริยธรรม ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งผู้วิจัยใช้หลักเบญจศีลในพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานการเลือกได้ 10 หัวข้อดังนี้

1. ความเมตตากรุณา
2. การไม่โลภและไม่ขโมย
3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ
4. การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง
5. ความเป็นผู้มีเหตุผล
6. ความกตัญญูกตเวที
๗. ความซื่อสัตย์สุจริต
8. ความไม่เห็นแก่ตัว
๙. ความรับผิดชอบ
10. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเนื้อหาจริยศึกษา จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
2. ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก และแบบสอบเดอะ คีไฟนัง อิชชูสเทสค์ ของเจมส์ อาร์ เรสค
3. ศึกษาระเบียบวิธีสอนแบบต่าง ๆ
4. สร้างแบบสอบวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม และนำไปทดลองใช้ เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบ
5. สร้างแบบฝึกยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม
6. เลือกแบบเจาะจง ใ้ค้ตัวอย่างประชากรชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนวัดเกาะศาลพระ อำเภอดุสิต จังหวัดราชบุรี
7. ทดสอบตัวอย่างประชากร ใ้ค้ผู้ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 ลุ่มอย่างง่ายที่ระดับใ้ค้ตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

8. ผู้วิจัยเป็นผู้ฝึกตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลอง โดยใช้เวลา 17 วัน
ติดต่อกัน

9. ทดสอบหลังฝึก ตัวอย่างประชากรกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางการสอนจริยศึกษาแก่ครูในระดับประถมศึกษา
2. เป็นแนวทางปลูกฝังให้เด็กเป็นผู้ที่มีเหตุผลสามารถตัดสินใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยใช้วิจารณญาณของตนเอง
3. ได้เครื่องมือนำไปใช้วัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา
4. ได้เครื่องมือนำไปใช้ฝึก เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขอทดลองไปของตน

1. ผลจากการทำแบบสอบถาม เมื่อนักเรียนให้คะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรม ชั้นใดสูงที่สุด ถือว่านักเรียนคนนั้นใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นนั้น

คำจำกัดความ

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ เหตุผลนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคลนั้น

2. ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นต่าง ๆ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก วัดได้โดยใช้แบบสอบถามวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง จากการทำแบบสอบภายหลังการฝึก นักเรียนเปลี่ยนมาเลือกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในชั้นที่สูงกว่าที่นักเรียนเคยเลือกใช้ก่อนการฝึก

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 หมายถึง นักเรียนชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 9-11 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนวัดเกาะศาลพระ อำเภอดุสิต จังหวัดราชบุรี ในปีการศึกษา 2523 นักเรียนทั้งหมดนี้ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาตลอดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย